

Pares i fills

Els primers glops de cafè negre del matí, forts, densos, amb un punt amarg, quan la casa està adormida, només sento el relotge del temps, el records van al seu aire, em porten a agafar la nova edició de la *Carta al pare* de Franz Kafka. Dels somnis de la nit, només me n'han restat les ulleres fosques que he d'agafar per tornar a casa. He escrit *fosques* i volia dir *negres*. M'he despertat, el somni s'ha esvaït. Les veus del matí han callat. Al balcó les falcies volen sense parar. Afirmo una estudianta de les llengües del món que el català és una llengua en perill d'extinció i que el seu ús a Catalunya ha baixat des dels anys 80 del 50% fins al 36%. Una altra cosa és la nostra voluntat tossuda d'usar-la. Penso en la mort a Lleida de Josep Maria Benet i Jornet durant la pandèmia, en una residència de la ciutat. Penso en les seues obres de teatre, llegides en altres temps.

Llegeixo unes pàgines de la *Carta al pare*, en la traducció nova de Joan Ferrarons, un text modern, no destinat a ser publicat, em dic, realista, fi, perquè escriu sobre la relació dels fills amb el pare dins d'una determinada classe social: la classe mitjana jueva a Praga. Tot el context personal ens resulta molt complex de comprendre, tot el darrere de la carta ens arriba molt de lluny:

↓ **LA CARTA ÉS UNA PEÇA COMPLEXA QUE FERRARONS ACONSELLA LLEGIR EN RELACIÓ AMB EL CONTE 'LA SENTÈNCIA' DE 1912**

el jove Franz Kafka volia casar-se per fugir de la influència paterna i alhora no volia, i en cap cas es va casar. Com comprendre aquella circumstància? El fet és que cerca explicar per escrit, racionalment, amb un tipus de discurs que vol la perspectiva de la veritat i l'assossec per poder viure, les raons d'una ànima torbada, d'una ànima que no troba prou espai vital a l'entorn del pare,

que no té prou salut, que no té prou valentia. L'individu modern troba una esgrima verbal per a culpar algú altre del propi malestar, amb raons o sense. En aquest cas, el detonant és la impossibilitat de casar-se segons el seu desig. La vergonya és la raó argumentada pel pare. La carta és una peça complexa. Jordi Ferrarons aconsella de llegir-la en relació al conte *La sentència* de 1912. És pràcticament un universal entre fills i pares, dins d'un grup social precís. Si el nostre pare hagués pogut escriure els seus greuges amb son pare, tindríem un llibre nou. Els pagesos no solen escriure gaire. Els forners tampoc. Agafo una pàgina que mostra el *quid* de la qüestió: "Tal com som tu i jo, el matrimoni m'està vedat, perquè és el teu territori. De vegades t'imagino estirat damunt d'un mapamundi i és com si jo només pogués considerar viure en els territoris que no cobrei-

xes amb el teu cos i que estan fora del teu abast. I conforme a la concepció que tinc de la teua estatura, no són territoris gaire nombrosos ni gaire consoladors ni inclouen el matrimoni."